

АГЕНЦИЈА ЗА ПОДДРШКА НА ПРЕТПРИЕМНИШТВОТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЕКОНОМИЈА

**АГЕНЦИЈА ЗА ПОДДРШКА НА ПРЕТПРИЕМНИШТВОТО
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

ПРИРАЧНИК

**ЗА ОСНОВАЊЕ И РАБОТЕЊЕ НА
ИНКУБАТОРИ ВО МАЛОТО СТОПАНСТВО**

**ПРОГРАМА ЗА ПОДДРШКА НА ПРЕТПРИЕМНИШТВОТО И СОЗДАВАЊЕ
НА КОНКУРЕНТНОСТ ВО МАЛОТО СТОПАНСТВО
ЗА 2005 ГОДИНА**

I. ОПШТ ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМАТА

Програмата треба да соодветствува со можностите и барањата на потенцијалните основачи на Инкубаторот за малото стопанство и новите мали претпријатија односно учесници и корисници на услугите во Инкубаторот во конкретен регион.

Системот на Инкубаторот треба да го олесни и поттикне основањето на нови претпријатија со што ќе допринесе во создавањето на нови работни места и евентуално да изврши делумна промена на неповолната производно услужна структура во одреден регион.

Општините, државните и локални приватни претпријатија како и заинтересираните приватни и јавни институции, асоцијации и фондации, можат и треба да учествуваат во основањето и помагањето на Инкубаторот.

Широкото учество на основачите и донатори ги зголемува шансите за основање на мали претпријатија од повеќе економски сектори, кои би можеле за кратко време да обезбедат сигурни работни места.

Програмата се базира на постоечките искуства стекнати преку програмите на Светската Банка од 1996 до 2002 година со која беа основани осум инкубатори во:

- ❖ Македонска Каменица,
- ❖ Штип,
- ❖ Прилеп,
- ❖ Крушево,
- ❖ Делчево,
- ❖ Велес,
- ❖ Струмица и
- ❖ Охрид.

Агенцијата за поддршка на претприемништво на Република Македонија нема да ги земе во предвид предлог понудите од овие општини бидејќи не е можно да се финансираат два инкубатора во исто место, но доколку се поднесат предлози од овие општини истите можат да бидат третираани од други институции и евентуално финансирани од нив.

Во оваа фаза на работење на Агенцијата односно во оваа конкретна Програма Агенцијата ќе обезбеди само техничка помош при деталната и финаланата изработка на предлозите, проверка на нивната економска издражаност и нивно промовирање пред домашните и странски инвеститори.

Со оглед на сегашниот капацитет на Агенцијата, а ценејќи го и нивото на искажаниот интерес, постоечки домашни и странски инвеститори, расположиви средства во државниот буџет, Агенција целосно ќе се посвети на најмалку три предлози кои ќе се доработат во форма на студии и ќе се предложат за финансирање.

Повикот за соработка ќе се објави до крајот на Март 2005 година, а основните предлог-проекти ќе се примаат до средината на Април 2005 година.

Оценката на предлозите и нивна целосна обработка би требало да заврши до крајот на Мај 2005 и тогаш да се отпочне со промоција на најдобрите три предлога.

Сметаме дека веќе на крајот на Септември можеме да очекуваме резултати односно изнаоѓање на домашни и странски инвеститори односно отпочнување со работењето во најмалку еден инкубатор за малото стопанство.

Предлог-програмата понудувачите треба да ја изработат на начин кој се сугерира во овој документ заради нејзина полесна доработка од страна на Агенцијата во форма која ќе биде конечно усогласена со понудувачот и предложена до финансиерите.

II. ПРИНЦИПИ НА ИНКУБАТОРОТ

1. Основни функции на Инкубаторот

- ❖ Консултирање во текот на фазата на основање на претпријатијата;
- ❖ Повластена закупнина на канцелариски и производствен простор;
- ❖ Конкретни видови на економско-правни и технички услуги;
- ❖ Доделување на почетен работен капитал;

И покрај повластените цени на рентирање на просторот, опремата и евентуално работниот капитал, цените на услугите, закупнините и позајмиците мора да бидат така оформени да бидат и економско исплатливи за самиот инкубатор, како истиот би можел постојано да ја оддржува и унапредува основната функција и сопствената економска стабилност, како економско-правен независен субјект регистриран во форма на друштво со ограничена одговорност.

Професионалното основање и раководење на Инкубаторот не овозможува само погодности на учесниците во него, туку иницира и создавање на многу поволна економска клима за сите мали претприемачи во дадениот регион.

2. Цели на Инкубаторот

Целта на Инкубаторот е да го следи и осигура економскиот развој преку;

- ❖ Основање на нови претпријатија кои во тек на нивното учество во Инкубаторот ќе заживеат, ќе се развиваат и во најкус можен рок (генерално, не повеќе од две години) ќе го напуштат Инкубаторот со што ќе остават простор и можност за формирање на нови мали претпријатија.

- ❖ Обезбедување на дополнителни соосновачи и нивно вклучување во Инкубаторот заради зголемување на основниот просторен капацитет на истиот, со што поголем број на мали претпријатија би биле помогнати во својот развој.
- ❖ Инкубаторот треба да се развива како деловен центар, каде економско техничкиот "know-how" ќе биде концентриран и постојано унапредуван заради давање максимална помош на новите претпријатија.

3. Можни основачи на Инкубаторот

- ❖ Општините (како носители на иницијативата за основање и евентуално како основачи доколку за тоа постојат законски основни)
- ❖ Приватни претпријатија и агенции
- ❖ Јавни организации и институции
- ❖ Непрофитни и невладини организации, асоцијации и фондации

Најдобри ефекти со најмали основачки трошоци се постигнуваат кога инкубаторите се основаат со целосна поддршка од локалната самоуправа и од повеќе основачи, кои во рамките на своите можности со квалитетен и доволно голем деловен простор и опрема допринесуваат во основањето и развојот на инкубаторите.

При разгледување и оценување на квалитетот на предлог-програмите за основање на инкубатори за помош на малото стопанство Агенцијата ќе го примени овој критериум како еден од одлучувачките.

4. Избор на можните предлог проекти кои ќе се доработат од Агенцијата и заедно со потенцијалните основачи ќе се предложат до домашните и странски инвеститори

Потенцијалните основачите на Инкубаторот во предлог програмите мораат да обезбедат докази за следните квалитети и карактеристики :

- ❖ Располагање на сопствени објекти и опрема кои би ги преотстапиле на Инкубаторот без надоместок како основачки вложувања во рок од најмалку 10 години. Објектите треба да бидат во добра состојба и со површина не помала од 2.000 - 3.000 м², а евентуалната опрема да е во согласност со реалните барањата на идните учесници чиј почетен број не треба да е помал од 20 до 30 мали претпријатија.
- ❖ Развиени односи со мали и средни претпријатија во регионот, како и воспоставени контакти со финансиски и технички институции, како
- ❖ домашни така и странски, кои го помагаат развојот на малите бизниси.
- ❖ Финансиска и кадровска способност за спроведување на сите задачите за основање и водење на Инкубаторот.
- ❖ Обезбедена широка јавна поддршка за основање на Инкубаторот во одредениот регион од страна на општината, локалните министерства, бироа за вработување, синдикати, конкретни работодавачи и што

поголема група на поединци кои се подготвени да отпочнат со сопствен бизнис.

- ❖ Иницијативниот одбор за основање мора да биде составен од претставници на горе наведените институции кои ќе го помогнат основањето на Инкубаторот и неговиот развој во период од најмалку 10 години.

5 . Можни придонеси на основачите

- ❖ Објекти за производство и канцеларии кои се во добра состојба или можат да бидат реновирани и адаптирани со минимални средства
- ❖ Опрема и машини за производство во согласност со нивните можности и барањата на потенцијалните основачи на мали фирми
- ❖ Канцелариска опрема
- ❖ Комуникациска опрема
- ❖ Компјутерска опрема
- ❖ Мебел
- ❖ Возила

Објектите и опремата како и сите други средства се преотстапуваат без надомест на користење на Инкубаторот како новорегистрирано друштво со ограничена одговорност најмалку на 10 години заради новата и специфична дејност на друштвото.

6. Правен статус на Инкубаторот

Инкубаторот мора да има правен статус и законска форма и тоа како ДООЕЛ, ДОО или АД со статутарно нагласен развоен карактер и задолжително реинвестирање на добивката во нови развојни проекти што ќе се регулира во Изјавата при основање на друштвото и кое ќе биде одобрено од инвеститорот.

За основање на Инкубаторот потребен е договор помеѓу основачите и инвеститорот кој ќе ги содржи сите неопходни правни документи за основање и за начинот и условите за доделување на средствата кои можат да бидат во форма на грант, но и во кредитна форма.

Правните односи помеѓу Инкубаторот и основачите на нови претпријатија /учесниците/ ќе бидат утврдени со договор.

Главната форма на овие договори треба да биде одобрена од страна на инвеститорот.

7. Учесници (членки корисници на простор и услуги) во Инкубаторот

Приоритет би требало да имаат специфични групи и истите треба да бидат усогласени со реалните потреби во одреден регион, со потребите на конкретните инвеститори и со сознанијата на Агенцијата и можат да бидат:

- ❖ Отпуштените работници од претпријатијата со доминантен државен или општествен капитал кои се во процес на реструктурирање, стечај или ликвидација
- ❖ Работници кои прв пат бараат работа или се регистрирани како невработени подолго од една година,
- ❖ Жени претприемачи или претприемачи од одредена социјална или етничка група
- ❖ Иноватори или претприемачи кои се занимаваат со повисока технологија.

Доколку бројот на учесници не се пополни од редот на новоосновани претпријатија, како учесници можат да се јават и веќе регистрирани претпријатија, но не постари од две до три години.

Ова ќе овозможи што побрзо и поцелосно искористување на расположивиот капацитет на Инкубаторот.

Дејноста на претпријата не е ограничена и може да биде во областа на трговијата, услугите, производството, занаетчиството и друго но во согласност со локацијата, околината, големината и основната намена на расположивиот простор на Инкубаторот.

Учеството се регулира со договор со Инкубаторот, по претходно добиена согласност од Агенцијата.

8. Времетраење на учеството во Инкубаторот

Основачите на малите претпријатието по правило, треба да го напуштат Инкубаторот после период од две до три години.

Во случај учесникот во Инкубаторот да сака да го продолжи своето учество и после тие две-три години, потребно е да се склучат нови договори помеѓу Инкубаторот и учесниците врз основа на важечките пазарни цени за услугите кои би се користеле во Инкубаторот и да се добие согласност од инвеститорот.

Евентуалниот процент на фирми кои ќе останат повеќе од три години во Инкубаторот не треба да биде поголем од 20%.

9. Право на контрола и следење на работата на Инкубаторот

Организационата структура на Инкубаторот треба да биде развиена во согласност со целите и задачите кои треба да ги оствари еден сеопфатен мониторинг и контролен систем.

За постигнување на висок степен на одговорност за финансиите и успешноста во основањето на нови бизниси во Инкубаторот, потребна е тесна соработка на сите вклучени партнери. Ова ќе се земе во обзир како битен елемент и ќе биде вклучено во договорите во кои ќе се регулираат правата и обврските помеѓу основачите, учесниците и инвеститорот.

10. Престанок на работата на Инкубаторот

До престанување на работата на Инкубаторот може да дојде во следните случаи :

Престанување на работата со одлука на инвеститорот

Одлуката за престанок на работењето на Инкубаторот може да биде спроведена од страна на инвеститорот како резултат на посебни причини. Како пример за посебни причини можат да се наведат: престанување на работењето после извршувањето на задачите на Инкубаторот (тој период не може да биде помал од 10 години), финансиски и организациски проблеми, неисполнување на договорните обврски и друго.

Престанување на работата од страна на основачот на Инкубаторот

Основачот на Инкубаторот може да го раскине договорот како резултат на посебни сопствени причини но е должен да обезбеди правен и економски континуитет на Инкубаторот со наоѓање на нов основач, кој ќе ги превземе стекнатите права и обврски и ќе ги продолжи сите активности со учесниците на Инкубаторот. Замена на основачите се врши со претходно одобрение од страна на инвеститорот.

Во периодот на почетните две години

Во почетните две години од основањето договорот со Инкубаторот може да биде раскинат од страна на инвеститорот ако настанат еден или повеќе услови од наведените:

- ❖ Постоене на претпоставки за економска неуспешност
- ❖ Недоволен број на учесници
- ❖ Недоволно развиени услуги за учесниците
- ❖ Несоодветна администрација и управување со Инкубаторот
- ❖ Непостигнување на договорените цели и задачи во програмата
- ❖ Неисполнување на одредбите од програмата и договорот

III. ОСНОВАЊЕ НА ИНКУБАТОРОТ

1. Предлог за начинот на изнаоѓање на членови - основачи

За изнаоѓање на најповолни основачи на Инкубаторот пожелно е да се назначи лице од страна на Иницијативниот одбор, кое ќе има сеопфатно регионално економско искуство. Ова лице треба да има овластување и знаење за да може да контактира со општината и со можните јавни и приватни претпријатија и институции и да ги лоцира потенцијалните основачи.

2. Организациона структура на Инкубаторот

Инкубаторот ќе биде поставен и основан заеднички со инвеститорот, врз следната организациска структура :

ИНИЦИЈАТИВЕН ОДБОР АГЕНЦИЈА ЗА ПРЕТПРИЕМНИШТВО на РМ

ИНВЕСТИТОР

ОСНОВАЧ

НАДЗОРЕН ОДБОР

МЕНАѢЕР НА ИНКУБАТОРОТ

ПОРТФОЛИО НА ОПЕРАТИВНИ АКТИВНОСТИ

Консалтинг	Администрација	Раководење	Услуги	Почетен капитал
Консултантска помош за основање на претпријатие Развој на деловни планови и студии, Помош во специфични полиња	Логистика, Планирање, Организација, Сметководсво Контрола Маркетинг, Инвестиции, Финансии, Администрација	Следење на активностите после советувањето, Управување и бизнис контакти за време на учеството во Инкубаторот, Супервизии, Обука, Семинари, Оценка на деловни идеи.	Понуда на различни услуги во сферата на економијата, техниката и правото. Понуда на услуги во комуникации поврзување со деловни партнери.	Испитување на бизнис планот и доделување на кредити за почетен капитал. Раководење со кредитите.

Овој опис на различна поделба на деловните активности ќе се детализира во наведените сектори во комбинација со задачите кои треба да ги извршуваат и неопходната квалификуваност која кадрите, менаџерот и

помошниците треба да ја поседуваат. Треба да се напомене дека индивидуалните активности во Инкубаторот не мора да се спроведуваат само со сопствениот персонал. Можно, а и корисно би било ангажирање и на надворешни партнери и консултанти.

Одлуката за ова мора да се базира на економско оправдани причини. Од друга страна би било корисно да се обучуваат и кадри во Инкубаторот кои подоцна би формирале и сопствени претпријатија.

Би било пожелно да се врши разменување на искуства во Инкубаторот помеѓу членките и претприемачите надвор од него. Ова дополнителна можност би довела до понатамошни основања на нови претпријатија.

3. Опис на организационата структура, одговорностите и персоналните барања

Иницијативен одбор

Сите потенцијални основачи и инволвираните локални институции треба да делегираат по еден член. Исто така општините, локалните министерства, здруженијата на претприемачите и синдикатот, бироата за вработување како и заинтерсеирани и активни поединци можат да делегираат свој преставник и покрај тоа што не се директни основачи на Инкубаторот.

Максималниот број на учесници во раководното тело не би требало да изнесува повеќе од 13 членови.

Управување

Развојот и основањето на Инкубаторот во текот на првите две години треба да води кон негово израснување во економски независна институција, а тоа би се остварило преку правилното планирање, управување и раководење со Инкубаторот.

Персонални барања

Условите кои треба да ги исполнува раководниот тим на Инкубаторот може да се дефинираат на следниот начин:

- ❖ поседување на сеопфатно искуство и знаење за раководење со услужни претпријатија и користење на модерни инструменти за раководење, искуство во основање на нови претпријатија,
- ❖ додатни квалификации од дадената област,
- ❖ финансии и контакти со финансиски институции,
- ❖ маркетинг и развивање на услуги кои се бараат од фирмите,
- ❖ креативност и посветеност за развој на Инкубаторот.

4. Портфолио на одделните сектори во Инкубаторот

Во суштина треба да се обезбедат услови кои ќе овозможат основачите на нови претпријатијата да ги добијат сите бараните услуги.

Главната задача е Инкубаторот да се организира и управува според пропозициите поставени од партнерите. Особено треба да се обезбеди потребниот простор, опрема и услуги веднаш да им бидат ставени на располагање на учесниците.

За да се управува и раководи со Инкубаторот треба да се воведат современи техники и методи на работење (планирање, оперативна и стратегиска контрола, сметководство, итн.)

Потребно е да се воспостави адекватен сметководствен систем, за да се осигура надгледувањето на посебните услуги и на севкупната економска состојба на Инкубаторот. Системот на контрола треба да е приспособен кон ова барање.

Наоѓањето на нови учесници во Инкубаторот е многу битна компонента. Успешното работење на Инкубаторот пред се ќе зависи од стапката на искористеност на просторот, опремата и развиеноста на услугите кои ќе се понудат на учесниците.

Инвестициите треба да се раководат многу внимателно, бидејќи одлуките за ивестирање имаат стратегиско влијание врз севкупното економското работење и брзиот развојот на учесниците во Инкубаторот.

Организационата структура треба да биде развиена и воспоставена на начин кој ќе ги максимизира севкупните (синергетски) можни ефекти.

Централна улога на портфолио администрацијата е да обезбеди финансирањето на Инкубаторот во првите две години да го воспостави како систем на финансирање на Инкубаторот во периодот кога нема финансиски да биде помогнат од донаторите.

Во фазата на основање на Инкубаторот треба да се назначи менаџер кој поседува искуство од сите економско-правни сфери, а воедно да има извонредни комуникациски вештини.

Возможно е ова лице одговорно за фазата на основање да биде идентично со менаџерот кој во иднина ќе го раководи Инкубаторот.

За натамошното работење и развој на Инкубаторот, администрацијата може да се зголеми со специјалисти од областа на планирањето, управувањето, финансиите, маркетинг, итн.

Сепак, проширувањето на персоналот треба да се врши внимателно и рестриктивно.

Консултантските услуги во согласност со расположивото време и способности на персоналот на Инкубаторот можат да се даваат по пазарни цени и на основачи на претпријатија кои не се членки на Инкубаторот.

Возможно е да се основа портфолио на консултантски услуги како посебен "Центар за мало стопанство" преку кои треба да се обезбедат квалитетни советодавни услуги во согласност со реалните барања на учесниците. Овие услуги вклучуваат:

- ❖ Разработка на бизнис планот од финансиска страна и оценка за неговата издржаност (потребен капитал, инвестиции и планирање на тековите на готови пари, основни залихи, кредити, готовински тек итн.),

- ❖ Семинари и работилници на актуелни теми по барање на учесниците,
- ❖ Маркетинг истражување при подготовките за основање на фирмите, и во периодот кога се тие економски активни.

Стапката на изнајмување/рентирање на просторот, опремата и услугите треба да е пресметана во корист на учесниците за да тие имаат очигледна финансиска и трошкова предност во споредба со претпријатијата кои не учествуваат во Инкубаторот.

Препорака е таа во првата година да изнесува од 40 до 60%, а во втортата од 60 до 100% од реалната пазарна цена.

Воспоставувањето и спроведувањето на овие услуги е услов за успешното формирање и функционирање на Инкубаторот и е од критична важност за развојот на претпријатијата.

Раководството на Инкубаторот е должно да помогна во обезбедувањето на адекватен производствен и канцелариски простор во согласност со потребите на учесниците и деловниот план на претпријатијата.

Одлуката за начинот на користење на потребниот простор ќе ја донесе Инкубаторот врз основа на заедничка економска оценка на претпријатието и Инкубаторот, а по добиена согласност од Агенцијата.

Инкубаторот е должен да помогне во оптималното користење на машините за производствените потреби на претпријатијата. Обезбедувањето и расположивоста на машините во Инкубаторот ќе се базира на реалните потреби на учесниците и нивното економско искористување.

Врз основа на економските критериуми Инкубаторот ќе помогне при обезбедувањето на потребната опрема за производство на претпријатијата учесници во истиот.

Услугите треба постојано да се развиваат и надоплнуваат со цел за зголемување на работните активности и воопшто ефикасноста.

Пожелно е лепезата на услуги да биде користена од страна на најголем број од учесниците во Инкубаторот, а со тек на време истите да бидат достапни и за претпријатија надвор од него, со што би се остварувале и повеќе приходи за самиот Инкубатор.

Услуги со кои се постигнуваат здружени ефекти можат да бидат:

- ❖ заедничко користење на на системот за комуникација и администрација (телефон, телефакс, компјутери, приемно одделение, секретарски и административно-технички услуги)
- ❖ заедничка маркетинг концепција согласно со потребите на Инкубаторот и учесниците
- ❖ водење на сметководство на учесниците и Инкубаторот преку централен компјутерски систем
- ❖ заедничка набавка на машини и опрема
- ❖ заедничко користење на возила
- ❖ заеднички поправки и услуги
- ❖ заеднички систем за обработка на податоци
- ❖ заедничко представување пред финансиските институции.

Кредитот за почетен капитал ќе биде понуден со каматна стапка пониска од вообичаената на финансискиот пазар. Каматната стапка се пресметува врз основа на стапката на инфлација, зголемена за разумна профитна стапка која ги покрива административните трошоци, а пожелно е и доделениот работен капитал да се врзува за цврста валута со пресметување на месечни манипулативни трошоци.

Овие услуги се одвиваат во две фази:

Прва фаза

1. Оценка на деловниот план на учесникот.
2. Одлука за прием на учесникот во Инкубаторот.
3. Договор помеѓу Инкубаторот и учесникот за користење на деловен простор, опрема и технички услуги.

Втора фаза

1. Воведување на соодветен систем на сметководство
2. Работење на сервисирање на кредитите
3. Систем на надгледување
4. Контрола на роковите на отплата
5. Помош во случај на проблеми со отплатата
6. Статистички податоци за кредитниот распоред

IV. ФИНАНСИРАЊЕ НА ИНКУБАТОРОТ

1. Финансиски извори на Инкубаторот во текот на првите две години

Инкубаторот, врз основа на одобрена програма, завршена постапка за судска регистрација, според одобрена изјава за основање на трговско друштво како и договор со инвеститорот, ќе добива средства од Фондот за повторно вработување врз основа на реализирани договорни обврски.

Вкупните одобрени трошоци според Програмата и Договорот ќе бидат надоместувани само во текот на првите две години. Во текот на двете години надоместувањето на вкупните трошоците ќе се намалува дегресивно во согласност со конкретниот договор со инвеститорот и тоа 100% во првата и 60% во втората година од износот на вкупно договорени трошоци за основање на Инкубаторот.

Ова е многу значајна и дополнителна обврска на менаџментот на Инкубаторот за прецизно да ги планира активностите како и да се стреми да обезбеди економска независност на Инкубаторот уште пред истекот на двете години.

Колку е поголем бројот на учесници во годината на основање, колку повеќе се развиваат можните услуги за членките и оние надвор од Инкубаторот, толку се подобри шансите за обезбедување на независноста на самиот Инкубатор.

Категории на трошоци кои можат да бидат надомесетени од инвеститорот:

Опис на трошоците	1-година	2-година	Од-До УС\$
реновирање на објекти	100%	0%	50-100.000
набавка на опрема	100%	0%	10-20.000
персонални трошоци (брuto плата за најмногу 3 лица)	100%	60%	8-12.000
почетен капитал за фондот кој е од револвирачки карактер	\$ 50.000		50.000
потрошни материјали	100%	60%	5-10.000
тековни трошоци	100%	60%	5-10.000
ВКУПНО			128-202

Вкупна вредност која може да се одобри по инкубатор според досегашното искуство во земјата изнесува околу 250.000 УСД.

Во првата година од основањето, според програмата, инвеститорот ќе ги надомести во целосен износ одобрените трошоци, додека во втората година тие ќе се надоместуваат во износ од 60%. Разликата на непокриените трошоци треба да се обезбедат од сопствените приходи, преку износот на ренти и други дадени услуги на учесниците. Учесниците партиципираат во вкупните трошоци во износ од 40% до 60% кои секој од нив поединечно ќе ги направи во првата година (за ренти и др. услуги), а од 60% до 80% во втората година. додека веќе од третата година тие ја плаќаат полнатата цена на рентите и услугите, со што треба да бидат дестимулирани евентуално да го продолжат својот престој во Инкубаторот.

Агенцијата ќе и предлага на Владата на Република Македонија, односно на потенцијалните странски инвеститори, само потенцијални основачи на Инкубаторот, кои во пресметките на својот деловен план докажуваат дека самостојноста во финансирањето ќе го обезбедат до крајот на втората година од работењето.

За да го постигне ова Инкубаторот треба покрај редовната наплата за користењето на просторот и опремата од страна на учесниците да стекнува и приходи од развивањето на што поширока лепеза на дополнителни услуги:

- ❖ Приход од давање консултантски услуги на учесниците во Инкубаторот, како и на комитенти надвор од него,

- ❖ Приход од раководење на претпријатија на учесниците и на комитенти надвор од Инкубаторот,
- ❖ Приход од давање директни услуги на учесниците,
- ❖ Додатни приходи од развивањето на нови деловни сектори.

По истекот на првите две години, Инкубаторот треба да прерасне во економски одржливо претпријатие. Доколку оваа цел не се оствари, ќе биде доведена во прашање иднината и опстанокот на Инкубаторот, односно ќе биде загрошена поддршката на основачите на новите претпријатија.

Деталниот бизнис план на најповолните предлог понуди ќе се изработи во соработка со Агенцијата за поддршка на претприемништвото на Република Македонија.